

Sâmbăta morților sau „Moșii de iarnă” - care este semnificația acestei zile?

Biserica Ortodoxă a consacrat pentru pomenirea generală a morților o zi liturgică pe săptămână, și anume sâmbăta. În această zi, la unele slujbe (cum este miezonoptica), dar și în unele cărți de cult există cântări și rugăciuni special alcătuite și rânduite pentru pomenirea morților.

Sa ales această zi deoarece fiecare sâmbătă este, de fapt, **o imitare a Sâmbetei Mari**, a șederii lui Hristos în mormânt și că, din punct de vedere teologic, aceasta este ziua în care Mântuitorul a coborât cu sufletul la iad pentru a-i înălța pe cei adormiți. Dar, în mod deosebit, două dintre aceste zile de sâmbătă din anul bisericesc sunt dedicate, în toate Bisericile Ortodoxe, pomenirii generale a morților, prin rugăciunile și cântările înscrise în cărțile de rânduială respective (Triod și Penticostar):

- a) sâmbăta dinaintea Duminicii Lăsatului sec de carne (a înfricoșătoarei

Judecăți) și

b) sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorârii Duhului Sfânt (sâmbăta Rusaliilor).

Aceste două sâmbete poartă denumirea generică de „moși” (prima – *Moșii de iarnă*, iar cea de-a doua – *Moșii de vară*), deoarece în aceste zile îi pomenim pe părinții, moșii și strămoșii noștri adormiți întru Domnul. În limba greacă, aceste zile se numesc *ψυχοσάββατον* (Sâmbăta sufletelor), iar în slavonă, *Subbota roditelskaia*.

Conform istoricului bisericesc **Nichifor Calist** și a imnografilor **Triodului**, ne aducem aminte și îi pomenim pe (*stră*)*moșii* noștri în sâmbăta dinaintea lăsatului sec de carne, deoarece ziua imediat următoare este Duminica Înfricoșătoarei Judecăți. Pomenirea adormiților în rugăciunile noastre devine, în acest fel, un *tablou* al adunării tuturor oamenilor, morți și vii, la **Judecata de Apoi**. În acest sens, părintele Ene Braniște consemnează că stabilirea acestei zile a fost posterioară secolului al VI-lea, când s-a făcut fixarea definitivă a pericopelor biblice citite în duminicile din cursul anului bisericesc.

În ceea ce privește pomenirea morților în Postului Mare – și pentru că am amintit de Triod –, potrivit rânduielilor tipiconale consemnate aici, doar în sâmbetele **a doua, a treia și a patra** se va săvârși pomenirea morților, celelalte sâmbete din Post (prima, a cincea, a șasea și a șaptea) fiind dedicate altor evenimente sau persoane sfinte din viața Bisericii.